

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letna 60 Din za inozemstvo 80 Din. Član sekcije J. U. U. plača list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, človek posebe. Pošt. šek. rač. 11.197. Telefon 3112

Odborom sekcij in sreskih društev jugoslovenskega učit. udruženja.

Ob zaključku proračunskega leta našega udruženja smatramo za potrebno opozoriti vse odbore na sledeče:

I.

V tekočem letu je včlanjenega mnogo več učitelstva, nego v kateremkoli letu od ujedinenja do danes. V nekaterih banovinah presega število članstva 90 odstotkov vsega učitelstva.

Številčni pregled vsega članstva bo objavljen v kratkem.

Za tako velik porast članstva gre zasluga v prvi vrsti vsem odborom sreskih društev in sekcij, kakor tudi večjemu interesiranju učitelstva in njihovi pažnji napram svojemu udruženju, v katerem je takšno stanje, kakršno so oni prej sami želeli. Nadalje je pripomogla k temu uspehu tudi nova formacija naših sekcij po banovinah, ker so sedaj sekcijki odbori svojim sreskim društvom veliko bliže, in to jim je mnogo pripomoglo do odličnega uspeha v poslih njihovega delokroga.

II.

Na svojih zadnjih zborovanjih izvršijo sreska društva volitve delegatov za banovinsko in glavno skupščino. Vsakdo, ki ljubi red in se briga za svoj ugled, bo želel, da bodo tudi naše velike skupščine, banovinske in glavna, najlepše reprezentirane, da se bodo slišali na njih jedrnat in objektivni govori, in da se izvrši vse delo v najlepšem redu in z največjim uspehom.

Za osebno nestrpnost in zlonamerno kritiko, prepirljivi ton in žalitve ni prostora na naših skupščinah.

Današnji odbori udruženja, sreski, sekcijki in glavni, niso izvoljeni po sporazumu strankarskih grup in strankarskih ključev, niti proporcionalno, kakor je to prej bilo, nego se je gledalo pri volitvah samo na to, kakšno in kolikšno osebo, moralno in intelektualno, nacionalno in stanovsko vrednost ima kandidat.

Prvenstveni interes našega udruženja in našega stanu je, da ostanemo na isti liniji tudi v bodoče.

III.

Potrebno je, da pošljejo sekcije letna poročila o svojem delu do konca junija t. l. Najbolje je, če pošljejo kar ona poročila, ki jih podajo na svoji skupščini. Iz sekcijskih poročil se povzame važne podatke za pregled dela sekcij v poročilu glavnega odbora.

Poročilo naj vsebuje celoten pregled dela sekcije, organiziranje sreskih društev in njih številčni pregled, ime in sedež odbora, število včlanjenih in nečlanjenih učiteljev (-ic), odstotek včlanjenih in nečlanjenih, okoliščine pod katerimi je sekcija delovala; o predvidenih podjetjih, stanje osnovnih šol in njenih delavcev v banovini; predlogi za izboljšanje šolskih razmer. Razen tega je potrebno obdelati tudi vsa druga aktualna vprašanja, ki jih smatra sekcija za tako važna, da se jih objavijo v poročilu.

IV.

Posebno važno je, da se čim prej pošljejo članski imeniki skupno s pripadajočo člana-

rino, v kolikor še ni poravnana. To je potrebno tajništvu radi sestave definitivnega številčnega pregleda in blagajniku radi obračuna s sekcijami.

V.

Novi poslovnik našega udruženja, ki je bil objavljen v »Narodni Prosveti«, predstavlja skupno s pravili nekako celoto. Sedaj je dana možnost, da se vrši vse delo v udruženju in njegovih edinicah po enotnih predpisih. Poslovnik je odtisnjen v posebni knjižici, ki si jo sekcija in sreska društva lahko nabavi pri glavnem odboru.

Proučiti je treba vse odredbe poslovnika in po njih postopati. Odredbe čl. 130. v zvezi s čl. 143. poslovnika predpisujejo rok, v teku katerega se naj izvršijo vsi predpisi. Opozorjamo posamezne odbore na ta člena, da bodo omenjene odredbe pravočasno izvršene. Isti slučaj je s predpisi čl. 141.

Vse skupščine se bodo vršile od sedaj nadalje po predpisih poslovnika.

VI.

V smislu sklepa glavnega odbora se bo vršila letošnja glavna skupščina v Beogradu v drugi polovici avgusta. Datum, dvorana in dnevni red bodo objavljeni naknadno. Prvi dan zvečer bo prirejen koncert za vse posetnike skupščine. Pri tem koncertu bodo sodelovali, v kolikor bo to izvedljivo, učiteljski pevski zbori iz vse države. Dohodke koncerta si bodo zbori medsebojno razdelili, da bodo krili svoje stroške. Posamezne sekcije naj pošljejo prijave posameznih učiteljskih zborov, kakor tudi spisek pesmi, ki bi jih peli, najdalje do 1. avgusta t. l. Poseben odbor bo pregledal vpslane seznane in izbral pesmi, potrebne za sestavo koncertnega programa. Upošteva se lahko tudi instrumentalna glasba (kvartet, oktet).

Tretji dan bo določen za izlete v okolico: z avtobusi na Oplenac, na Avalo, z ladjo do Smedereva radi spoznavanja okolice in zgodovinskih znamenitosti. Organizacija teh izletov bo poverjena posebnemu odboru. Prijave se bodo sprejemale edinole odbor sekcij, ki jih bodo razvrstili in poslali glavnemu odboru. Ko bo objavljen v »Narodni Prosveti« dnevni red, tedaj bodo objavljene tudi podrobnosti o teh izletih.

VII.

Nazadnje moramo pripomniti, da izvoljeni predstavniki učitelstva nimajo časa spuščati se v brezplodne polemike. Vsa njihova energija se mora izrabiti v doseg ciljev, ki so žarišče interesa države, narodne šole in našega stanu. Pri tem naporom delu ne moremo stopati s pravega pota in se ozirati na ozkogrudne in zlonamerne kritike posameznikov, ki bi s svojim neumernim in nepravim tonom pisanja, ali neodrejenim stališčem zanašali neslogo v naše vrste.

Pošiljamo tovariške pozdrave vsem odborom in članstvu našega udruženja.

Jugoslovensko učiteljsko udruženje.

Predsednik: Tajnik:
Damjan V. Rašić. Blag. P. Radojević.

Počitniški tečaji.

Večina že dela načrte kako bo preživela tista dva meseca, ki sta dana učitelju, da si odpoeje svojo duševnost od naporenega šolskega dela. Eden misli na tečaje, drugi na Bol, tretji si je mogoče na obroke kupil kolo in bo kolesaril, kakor svetovni popotnik križem naše domovine. Četrty jo bo mahnil kar peš, zakaj žep je prazen in obstanka ni v tistih dneh. Človek mora iti kamorkoli. Tako se je navedil dela, tako mu duša hrepeni po večno novem. da je bolj podoben doživljaju samemu, kakor učitelju.

Velika večina sem rekel!

Ej, tovariši! Ali čutimo tisto pravo, iskreno tovarštvo, ki mu resnica ne bode nikdar v oči. Ali res govorimo tako odkrito? Ali so tiste besede, napisane o počitniških tečajih, res tako idealne in sploh besede o dveh mesecih, ki jim pravimo počitnice?

Ali si že tovarišica ali tovariš pristradala tistih nekaj dinarjev, ne nekaj, temveč tisoč in še čez, da bosta ozdravila svoje bolne živce v kakem mirnem kotičku Gorenjske ali celo v Dalmaciji? V vsakem dinarju je pekoča solza premagovanja, v vsakem skrčen obed in obnovljena stara obleka. Kdo bi pomislil na to, saj je zapisano v našo pot, v vse naše življenje. Ali ni grenko v tistih dneh privabljal smeh na obličje, za bore dva meseca in potem zopet vse ure misliti na težko borbo za obstanek? In še tistih, ki bi mogli vse to, je malo. Kakor neznatna kapljica, nekako ironiji podobna.

Tovariši, ali ste kedaj pomislili na naše družinske očete in matere, ki dostikrat ne morejo niti otroke dostojno obleči, ki se mučijo in počitnice preživijo le v nekem topem počitku?

Ali ste se spomnili onih, ki že deset in dvajset let žive v Rovtuh in jih je zemlja skoro pritegnila k sebi? To so voditelji naših najmanjših edinic: eno- in dvorazrednic? Vse dneve se borijo z razmerami, s tradicijo, z peklom in nebom. Primerjal bi jih s samotnim brodom sredi viharjev. Krmarji so, katerih krik je že davno zamrl v tovarštvu. Oni sploh o tečajih in počitnicah misliti ne morejo. Tam je težka zemlja in treba jo je vse ure boljšati, da bo nekdo vredna naše domovine. To so mučeniki. In se sprašujete čemu v hribih človek preje postane star, tako robusten, težak kot zemlja, katero mora orati. Tovariši hribovec, zaostal, napol zgubljen človek. Človek brez tečajev.

Tovariš iz trga, tovariš iz mesta? Marsikdo ni poizkusil težkega črnega kruha, zato ga ne zna ceniti, ne ve kako je bidek. Samo nekaj zunanjih odblek vidi, drugega nič. Zato je sodba brez podlage ničeva in krivična. Obsojate, ker bi se sami bali le poizkusiti tisti kruh. Usoda je za različne ljudi različna. Enim je že od rojstva naklonjena, druge preganja vse življenje. Usodi bi lahko rekli nekako položaj v družbi iz katere je kdo izšel. Je že tako in težko, če bi mogel kdo drugače usmeriti njeno pot?

Tečaji, počitnice? Denarja je treba. Kdor ga ima, bo vse lahko preživel. Dobil bi tri, štiri ali še več potrdil, da je tečaj izvršil in mu bo pot še bolj odprta, zakaj mi Slovenci še vedno človeka cenimo po papirju, na katerega je nekdo skušal napisati človekovo vsebino. Bog z nami! Človek je človeka še vedno

krivično sodil in papir že davno ni več človekova vsebina, saj ne smel bi biti.

Vse je treba premisliti, na vse strani. In človek, če noče biti krivičen, mora biti so-kratsko vzgojen. Radi kruha, v nekem gotovem zmislu, je že marsikdo žalostno umrl. Vse drugo pa ostane večno. M. Vrtačnik.

Prosveta v banovinskih proračunih za 1932./33.

(Nadaljevanje.)

B) PROSVETA V ŠIRSEM POMENU.

I. Dravska banovina:

1. Kmetijski oddelek.

Din	
Osebnizdatki za kmetijske gospodinske učiteljice in pomočnice	184.800
Splošna kmetijska in gospodinska izobrazba (potovanja, predavanja, tečaji, zimске šole, kmetijsko-gospodinske šole, kmetijsko-gospodinski tečaji)	335.000
Za izobrazbo učiteljstva kmetijsko-nadaljevalnih šol	100.000
Pouk na kmetijskih in gospodinskih nadaljevalnih šolah	456.800
Specialna izobrazba kmet. strokovnjakov	60.000
Izpopolnjevanje gospod. učiteljic	20.000
Za vzorne šol. vrtove in sadovnjake	60.000
Zadružne šole	75.000
Stipendije siromašnim gojencem kmetijskih šol	368.000
Dotacije za kritje nedostatka dohodkov:	
Banovinske vinarske in sadjarske šole v Mariboru	321.500
Banovin. kmetijske šole na Grmu	382.025
Banov. kmet. šole St. Jurij ob j. ž.	262.420
Banov. kmetijsko-gospodinj. šole St. Jurij ob juž. železnici	117.060
Banov. kmet. šole v Rakičanu	114.720
Ban. mlekarške šole v Škofji Loki	78.020
Banov. kmetijsko-gospodinj. šole v Mali Loki	227.490
Podkovske šole v Ljubljani	22.640
Gozdarske šole v Mariboru	80.380
skupno	3.265.855

2. Oddelek za soc. politiko in nar. zdravje:

Din	
Obče varstvo otrok in mladine	300.000
Za vzdrževanje dijaških kuhinj	80.000
Za vzdrževanje vajeniških domov	200.000
Zdravila za ubožne dijake srednjih in strokovnih šol	50.000
Prispevek k zgradbi šol. poliklinik	80.000
Društvom in organizacijam za telesno vzgojo	50.000
Dotacija skrbstvenim zavodom:	
Banov. dečjemu domu v Ljubljani	411.380
Banov. dečjemu domu v Mariboru	360.440
skupno	1.531.820

3. Oddelek za trgovino, obrt in industrijo:

Din	
Osebnizdatki:	
Ženski domači obrt	57.600
Pletarska šola v Ptuj	69.480
Honorarji na srednji tehnični šoli v Ljubljani	60.000
Tekstilna šola v Kranju	60.000
Stvarni izdatki:	
Osr. zavod za ženski domači obrt	24.000
Podpore za učence sred. teh. šol	6.000
Obrtne in trgovske nadalj. šole:	
Podpore	535.000
Tečaji za učiteljstvo	30.000
Organizacija in nadzorstvo	15.000
Za strok. predavanja v šol. radiju	10.000
Tečaji, razstave, material za strok. pouk	50.000
Podpiranje akcije za ustanovitev vajeniških domov	25.000
Za ustanovitev preizkuševališča na tekstilni šoli v Kranju	160.000
Prispevki za hotelirsko izobrazbo	90.000
Za rudarsko šolstvo	40.000
skupno	1.232.080

4. V »Splošnem oddelku«:

Din	
Za nacionalno prosveto	100.000
vsega	6.129.755

II. Savska banovina:

1. Kmetijski oddelek:

Din	
Dotacije za kritje nedostatka dohodkov:	
Banov. živinorej.-kmetijske šole v Gospiću	508.960
Banov. vinarsko-sadjarske šole v	

Petrinji	277.560
Banov. nižje kmetijske šole v Slav. Požegi	1.150.136
Banov. podkovske šole v Zagrebu	148.800
Kmetijski tečaji in predavanja	400.000
Stipendije za specializacijo kmet. strokovnjakov	200.000
Zadružnim šolam in tečajem	150.000
Veterinarska strokov. predavanja i. pod.	80.000
skupno	2.915.456

2. Oddelek za soc. politiko in nar. zdravje:

Din	
Za preskrbo ubožne in duševno defektne dece	300.000
Za ustanavljanje in vzdrževanje otroških zavetišč, kolonij i. pod.	300.000
Raznim društvom in napravam za varstvo otrok	330.000
Zdravstvene stanice (šol. poliklinike i. pod.):	
Za vzdrževanje obstoječih	200.000
Za ustanavljanje novih	400.000
Stipendije za zdravstveno osobe	50.000
Zdravstv. kmet. vseučilišča in tečaji	50.000
Društvom za telesno vzgojo	20.000
Ustanavljanje in vzdrževanje otroških morskih in gorskih kolonij	250.000
Dotacije banovinskim soc. mladinskim ustanovam:	
Ladislavov dečji dom v Crikvenici	470.210
Dečji dom v Našicah	163.880
H. K. M. Zakladno deško sirotišče v Osijeku	379.760
Zavod za vzgojo slepih otrok v Zagrebu	175.675
Zavod za gluhoneme v Zagrebu	386.066
Sirotišče E. bar. Jelačića Bužinskega v Zagrebu	863.720
Stanica za kolonizacijo siročadi	367.860
Dečje lečilišče v Lipiku	182.870
skupno	4.950.041

3. Oddelek za trgovino, obrt in industrijo:

Din	
Podpore specialnim obrtnim šolam in stipendije učencem	605.000
Šoli za domačo lesno in hišno industrijo	260.000
Tečaji in predavanja o hišni industriji in industriji v obče	200.000
Podpore zavodom, ki oskrbujejo in vzgajajo trg.-obrtne naraščaj	100.000
Nar. muzeju za umetnost in umetno obrt	50.000
skupno	1.215.000
vsega	9.080.497

III. Vrbaska banovina:

1. Kmetijski oddelek:

Din	
Tečaji za strokovne uslužbenke učitelje narodnih šol i. dr.	30.000
Organizacija in vzdrževanje zimskih kmetijskih tečajev	20.000
Odkup in brezplačno razdavanje gospodarskih knjig i. pod.	2.000
Stipendije studentom gospodarskih šol	60.000
Kmetijsko-gospodinske šole	50.000
Podpore šolam za ustanavljanje drevesnic	40.000
Dotacija nižji kmetijski šoli v Banja Luki	677.300
skupno	879.300

2. Oddelek za soc. politiko in nar. zdravje:

Din	
Podpora za preskrbo maloletnikov v sirotišnicah, vzgojevališčih itd.	40.000
Podpora za preskrbo abnormalnih sirot	10.000
Za ustanavljanje in vzdrževanje dijaških kuhinj	20.000
Stipendije za strokovno pomožno osobe v soc. in zdravstveni službi	20.000
skupno	120.000